

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานโยบายผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามการปรับตัวทางสังคม ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของ
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

Df แทน ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)

F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F -distribution)

t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t -distribution)

2. ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่กรอกแล้วทั้ง 305 ฉบับ มาจัดหมวดหมู่ตามเพศ อายุ ระดับ
การศึกษา สถานภาพ และกลุ่ม ในแต่ละชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วตรวจนับ
คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ โดยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป บรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติความถี่
(Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ระหว่างเพศ ใช้การทดสอบด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ระหว่างระดับการศึกษาและกลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ใช้การประมวลเนื้อหาและนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แสดงในตารางที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	135	44.26
หญิง	170	55.74
รวม	305	100.00
2. อายุ		
60-64 ปี	100	32.78
65-69 ปี	120	39.34
70- 74 ปี	62	20.32
75ปี ขึ้นไป	23	7.54
รวม	305	100.00
3. การศึกษา		
ประถมศึกษา	125	40.98
มัธยมศึกษา	120	39.34
อนุปริญญา	30	9.83
ปริญญาตรีขึ้นไป	30	9.83
รวม	305	100.00
4. สถานภาพ		
โสด	15	4.91
สมรส	215	70.49
หม้าย/หย่า	70	22.95
รวม	305	100.00
5. กลุ่ม		
ข้าราชการบำเน็จบำนาญภาพสิทธิ์	62	20.32
สมาคมผู้สูงอายุจังหวัดกาฬสินธุ์	115	37.70
ผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน	128	41.96
รวม	305	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ เป็นเพศชายจำนวน 135 คน และเพศหญิงจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.26 และร้อยละ 55.74 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 65 – 69 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.34 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 60 – 64 ปี ร้อยละ 32.78 กลุ่มอายุ 70-74 ปี ร้อยละ 20.32 และกลุ่มอายุ 75 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.54 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.98 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 39.34 ระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรีขึ้นไปเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.83 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.49 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย/หย่า ร้อยละ 22.95 และสถานภาพโสด ร้อยละ 4.91 เป็นกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.96 รองลงมา คือ กลุ่มสมาคมผู้สูงอายุจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 37.70 และกลุ่มข้าราชการบำนาญบ้านนาญกาฬสินธุ์ ร้อยละ 20.32

3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1 ผู้วิจัยต้องการศึกษาระดับบทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ที่มีต่อการพัฒนา ชุมชน การศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี แสดงในตารางที่ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของบทบาทของผู้สูงอายุ
ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม

ด้านที่	บทบาทของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	ระดับ บทบาท	อันดับที่ของ บทบาทแต่ละด้าน
1	บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการ พัฒนาชุมชน	3.23	.86	ปานกลาง	4
2	บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อด้าน การศึกษา	3.05	.73	ปานกลาง	3
3	บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อด้าน ศาสนา	3.39	.68	ปานกลาง	1
4	บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อด้าน วัฒนธรรมประเพณี	3.32	.78	ปานกลาง	2
รวม		3.24	.74	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
มีระดับบทบาทที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยบทบาทจากมาก ไปหาน้อย คือ บทบาทด้านศาสนา บทบาท
ด้านวัฒนธรรมประเพณี บทบาทด้านการพัฒนาชุมชน และบทบาทด้านการศึกษา ส่วนรายละเอียด
ในแต่ละข้อคำถาม แสดงในตารางที่ 5-8

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	บทบาทของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	ระดับ บทบาท	อันดับที่ของ บทบาทแต่ละด้าน
1	ร่วมเป็นกรรมการ วางแผนในการพัฒนาชุมชน เช่น การก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น	3.64	.96	มาก	3
2	เข้าร่วมกิจกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาชุมชน	3.33	.90	ปานกลาง	4
3	เป็นผู้นำและชักชวนเพื่อนบ้าน บุคคลทั่วไปในชุมชนเข้าร่วมการพัฒนาชุมชน	3.95	.92	มาก	2
4	บริจาคทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชน	3.25	.91	ปานกลาง	5
5	เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคคลอื่นในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	3.19	.95	ปานกลาง	6
6	ช่วยเหลือ รักษาสมบัติของชุมชน	3.96	.97	มาก	1

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ การช่วยเหลือรักษาสมบัติของชุมชน การเป็นผู้นำและชักชวนเพื่อนบ้าน บุคคลทั่วไปในชุมชนเข้าร่วมการพัฒนาชุมชน และ ร่วมเป็นกรรมการ วางแผนในการพัฒนาชุมชน เช่น การก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการศึกษ่า จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	ระดับ บทบาท	อันดับที่ของ บทบาทแต่ละด้าน
1	มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาในชุมชน เช่น เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในชุมชน ฯลฯ	3.10	.87	ปานกลาง	5
2	มีส่วนร่วมในโครงการการส่งเสริมการศึกษาของชุมชน	3.14	.91	ปานกลาง	2
3	บริจาคทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมด้านการศึกษา	3.13	.89	ปานกลาง	3
4	เสียสละเวลาและแรงงานในการร่วมกิจกรรมและโครงการที่ทำเพื่อส่งเสริมการศึกษา	3.18	.87	ปานกลาง	1
5	เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน	3.12	.88	ปานกลาง	4

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับบทบาทด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับแรก คือ การเสียสละเวลาและแรงงานในการร่วมกิจกรรมและโครงการที่ทำเพื่อส่งเสริมการศึกษา รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในโครงการการส่งเสริมการศึกษาของชุมชน และการบริจาคทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของบทบาทของผู้สูงอายุที่มี
ต่อด้านศาสนา จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	บทบาทของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	ระดับ บทบาท	อันดับที่ของ บทบาทแต่ละด้าน
1	เป็นกรรมการร่วมในการจัด กิจกรรมด้านศาสนาของชุมชน เช่น กรรมการของวัดจัดกิจกรรม ฯลฯ	3.45	.94	ปานกลาง	7
2	เข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีทางศาสนา ที่จัดโดยวัดหรือหน่วยงานต่างๆ	3.79	.98	มาก	1
3	แนะนำและส่งเสริมให้เยาวชนและ ประชาชนทั่วไปปฏิบัติตาม หลักธรรมของศาสนา	3.53	.89	มาก	4
4	บริจาคทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนและ ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา	3.49	.97	ปานกลาง	6
5	เสียสละเวลาและแรงงานเพื่อร่วม กิจกรรมทางศาสนา	3.64	.97	มาก	2
6	เป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้าน ศาสนาแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้านการศาสนา	3.42	.96	ปานกลาง	8
7	เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำแก่ พระสงฆ์และบุคลากรที่ปฏิบัติ หน้าที่ด้านการศาสนา	3.38	.86	ปานกลาง	9
8	ประสานงานขอความร่วมมือกับ บุคคลและหน่วยงานต่างๆเพื่อ สนับสนุน ส่งเสริมการศาสนา	3.51	.97	มาก	5
9	ช่วยเหลือ รักษาสมบัติของวัดหรือ ศาสนสถานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา	3.57	.99	มาก	3

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับบทบาทด้านศาสนา มีระดับบทบาทอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ การเข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีทางศาสนาที่จัด โดยวัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ รองลงมาคือ การเสียสละเวลาและแรงงานเพื่อร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการช่วยเหลือ รักษาสมบัติของวัดหรือ ศาสนสถานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อยสามอันดับสุดท้าย คือ การเป็นกรรมการร่วมในการจัดกิจกรรมด้านศาสนาของชุมชน เช่น กรรมการของวัดจัดกิจกรรมฯลฯ รองลงมา คือ การเป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้านศาสนาแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศาสนา และการเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำแก่พระสงฆ์และบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศาสนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของบทบาทของผู้สูงอายุที่มี
 ต่อด้านวัฒนธรรมประเพณี จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	บทบาทของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	ระดับ บทบาท	อันดับที่ของ บทบาทแต่ละด้าน
1	เป็นกรรมการ ร่วมประชุมวางแผน ดำเนินการกิจกรรมทางด้าน วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น วันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ เป็นต้น	3.36	.88	ปานกลาง	8
2	เข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	3.58	.93	มาก	1
3	ให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นเกี่ยวกับ ความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่นที่ดีงาม	3.40	.85	ปานกลาง	6
4	เชิญชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรม ทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่ ท้องถิ่นจัดขึ้น	3.54	.92	มาก	2
5	บริจาคทรัพย์สินในกิจกรรมด้าน วัฒนธรรม ประเพณี	3.46	.97	ปานกลาง	4
6	ให้คำแนะนำแก่บุคลากรที่ปฏิบัติ หน้าที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี	3.43	.88	ปานกลาง	5
7	เป็นวิทยากรให้ความรู้กับบุคคล ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี	3.39	.92	ปานกลาง	7
8	ช่วยทำนุบำรุงและรักษาวัฒนธรรม ประเพณี	3.52	.96	มาก	3

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับบทบาทด้านวัฒนธรรมประเพณี มีระดับบทบาทอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับบทบาทปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ การเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น รองลงมาคือการเชิญชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่ท้องถิ่นจัดขึ้น และการช่วยทำนุบำรุงและรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อยสามอันดับสุดท้าย คือ การให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นเกี่ยวกับความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่ดำรง รองลงมาคือการเป็นวิทยากรให้ความรู้กับบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และการเป็นกรรมการ ร่วมประชุมวางแผน ดำเนินการกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น วันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ เป็นต้น

3.3 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศและกลุ่ม

3.3.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ จากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2 ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบด้วย *t*-test แสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ

(n = 305)

เพศ	$\bar{X}$	SD	T	df	Sig
ชาย	3.60	.49	8.31	396	.02*
หญิง	3.06	.65	8.31		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุโดยรวมระหว่างเพศชายกับเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง

3.3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามกลุ่ม

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2 ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามกลุ่ม ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามกลุ่ม

(n = 305)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.66	2	1.33	3.42	.03*
ภายในกลุ่ม	153.45	395	.38		
รวม	156.10	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามกลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการบำนาญบ้านนาญกาฬสินธุ์ กลุ่มสมาคมผู้สูงอายุกาฬสินธุ์ และกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการมีกลุ่มของผู้สูงอายุอย่างน้อย 1 คู่ ที่มีบทบาทในด้านการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธี Scheffé ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffé

แหล่งความแปรปรวน	$\bar{X}$	ข้าราชการ บำเหน็จบำนาญ กาฬสินธุ์ 3.39	สมาคมผู้สูงอายุ กาฬสินธุ์ 3.33	ทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน 3.20
ข้าราชการบำเหน็จบำนาญ กาฬสินธุ์	3.39	-	.70	.03*
สมาคมผู้สูงอายุกาฬสินธุ์	3.33	-	-	.22
ผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน	3.20	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างกลุ่มทั้งสามกลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการบำเหน็จบำนาญกาฬสินธุ์ กลุ่มสมาคมผู้สูงอายุกาฬสินธุ์ และกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน มีคู่ที่มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ระหว่างกลุ่มข้าราชการบำเหน็จบำนาญกาฬสินธุ์ กับกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชน โดยกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง 36 ชุมชนมีบทบาทมากกว่ากลุ่มข้าราชการบำเหน็จบำนาญกาฬสินธุ์ ส่วนคู่อื่นมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปของผู้สูงอายุต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งผู้วิจัยประมวลมาได้และนำเสนอเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี

อันดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนน้อยลง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้การสะก่าลังทรัพย์เพื่อการก่อสร้างสาธารณสถานหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อชุมชนน้อยลง	62
2	ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถบางท่านมีอายุมาก สุขภาพไม่แข็งแรง จนเป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนได้มากเท่าที่ควร	41
3	ประชากรมีคุณภาพน้อยลง ควรสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือกันและกัน ตลอดจนการปลูกฝังความเกื้อกูลต่อชุมชน เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น เป็นต้น	32
4	เยาวชนปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกทำให้ไม่สนใจที่จะรับถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง จนทำให้ผู้สูงอายุกังวลถึงทิศทางของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในอนาคต	30
5	ข่าวคราวด้านไม่ดีของพระสงฆ์ทำให้ผู้สูงอายุบางคนเสื่อมศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามากนัก	28
6	ผู้สูงอายุบางคนมีความคิดสร้างสรรค์ชักชวนเพื่อนฝูงในวัยเดียวกันร่วมกิจกรรมธรรมสัจจะไปตามวัดต่าง ๆ แต่ขาดเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมจนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง	19

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั่วไปต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี ดังนี้ ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากแบบสอบถามในหัวข้อต่าง ๆ จำนวน 6 หัวข้อ ความคิดเห็นที่มีผู้สูงอายุเสนอมากที่สุด (62 คน) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนน้อยลง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้การสะก่าลังทรัพย์เพื่อการก่อสร้างสาธารณสถานหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อชุมชนน้อยลง รองลงมา (41 คน) ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถบางท่านมีอายุมาก สุขภาพไม่แข็งแรง จนเป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถ

ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนได้มากเท่าที่ควร รองลงมา (32 คน) ได้แก่ ประชากรมีคุณภาพน้อยลง ควรสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือกันและกัน ตลอดจนการปลูกฝังความเกื้อกูลต่อชุมชน เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น เป็นต้น รองลงมา (30 คน) ได้แก่ เยาวชนปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกทำให้ไม่สนใจที่จะรับถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง จนทำให้ผู้สูงอายุกังวลถึงทิศทางของ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในอนาคต รองลงมา (28 คน) ได้แก่ ชาวคราวค้ำไม้ค้ำของพระสงฆ์ ทำให้ผู้สูงอายุบางคนเสื่อมศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มากนัก และความคิดเห็นที่มีผู้สูงอายุเสนอเป็นลำดับสุดท้าย (19 คน) ได้แก่ ผู้สูงอายุบางคน มีความคิดสร้างสรรค์ชักชวนเพื่อนฝูงในวัยเดียวกันร่วมกิจกรรมธรรมสังฆจรไปตามวัดต่าง ๆ แต่ขาดเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมจนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY